

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії

Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка Степана

Дем'янчука
Віталій ДЕМ'ЯНЧУК

2025 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

(на базі рівнів фахової передвищої та вищої освіти:
молодший бакалавр (молодший спеціаліст), бакалавр)

Галузь знань: **І «Транспорт та послуги»**

Спеціальність: **ІЗ Туризм і рекреація**

Рівне – 2025

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри географії і туризму
(Протокол № 8 від « 25 » 04 2025р.

Завідувач кафедри

Андрій ЛЕВДЕР

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Приватного
вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

(Протокол № 4 від 27.травня.2025 року).

Відповідальний секретар

Сергій БЛИЗНЮК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного фахового випробування вступу на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю ІЗ Туризм і рекреація в галузі знань І «Транспорт та послуги» розрахована на випускників коледжів та закладів вищої освіти, що мають уже здобуту фахову передвищу, або вищу освіту і планують ступити на навчання.

Програма вступного випробування охоплює теми з професійно-орієнтованих дисциплін, що забезпечують базові фахові компетенції та програмні результати та викладаються на 1 курсі освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю ІЗ Туризм і рекреація в галузі знань І «Транспорт та послуги», зокрема: основи туризмознавства, географія туризму, рекреаційні комплекси світу, туристичні ресурси України

Мета вступного фахового іспиту полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок вступника, визначення рівня готовності до навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти із предметної спеціальності ІЗ Туризм і рекреація освітньо-професійної програми «Туризм».

Програму вступного фахового іспиту складено на основі наступних нормативно-правових документів:

1. Освітньо-професійна програма «Туризм» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю ІЗ Туризм і рекреація.
2. Положення про приймальну комісію Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Затверджено та введено в дію наказом ректора.

Результати фахового іспиту використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

Здобувачі вищої освіти на іспиті повинні показати високу професійну підготовленість, базові знання з організації туристичного обслуговування та ін.

У списку рекомендованих джерел наведено наукову спеціальну літературу

Фаховий іспит проводиться у формі письмових або онлайн тестів із використанням платформи дистанційного навчання MOODLE.

2.3 МІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (НАЗВА ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ТЕМ)

2.1. Основи туризмознавства

Туризм як сфера діяльності. Основні поняття та визначення туризму. «Туризмознавство» як навчальна дисципліна. Основні визначення туризму як сфери діяльності. Зміст і основні завдання. Місце туризму та туризмознавства в системі наук. Функції туризму. Структура туризму. Туризм як об'єкт наукового пізнання. Класифікації видів професійної діяльності у сфері сервісу і туризму. Система підготовки кадрів туристичного напрямку у світі та в Україні. Головні тенденції розвитку в світі на сучасному етапі.

Історико-географічні аспекти розвитку туризму. Періодизація розвитку туризму. Передісторія туризму. Основні віхи історії світового туризму. Мандрівництво Україною та мандри українців. Етапи розвитку туризму в Україні.

Чинники розвитку туризму. Чинники та умови розвитку міжнародного туризму. Перелік чинників, що впливають на формування туристичних потреб та на розвиток туристичних підприємств..

Організаційні форми та види туризму. Організаційні форми туризму. Класифікація видів туризму. Характеристика окремих видів туризму: гірського, водного, лижного, спортивного, ділового, рекреаційного, сакрального, лікувально-оздоровчого, пригодницького. Екзотичні види туризму.

Індустрія туризму та її структура. Формування системи гостинності протягом історичного періоду. Структура індустрії туризму. Поняття туристично-рекреаційного потенціалу. Територіальна складова індустрії туризму. Виробнича складова індустрії туризму

Ринок туристичних послуг. Суб'єкти туристичного ринку. Механізм функціонування туристичного ринку. Тур як специфічний продукт туристичного ринку. Класифікація турів.

Основи організації туристичного процесу. Самоорганізація. Організація транспортного обслуговування в туризмі. Організація послуг гостинності в туризмі. Організація екскурсійної діяльності. Організація туристсько-рекреаційних комплексів.

Основи туристичної діяльності. Суб'єкти туристичної діяльності. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів. Проектування турів. Ринкова діяльність туристичного підприємства.

Регулювання туристичної діяльності в Україні та на міжнародному рівні. Державні органи що регулюють туристичну діяльність в Україні. Міжнародне регулювання туризму до та після Другої світової війни. Створення Всесвітньої організації ЮНВТО та її діяльність. Міжнародні організації в сферах що тісно взаємодіють з туризмом

2.2. Географія туризму

Вплив географічного середовища на розвиток туризму. Географічне середовище як основа розвитку туризму. Вплив природних та суспільно-географічних чинників на розвиток туристичної індустрії. Туристично-рекреаційні ресурси та їх класифікація.

Орографія місцевості та туризм. Рельєф місцевості. Чинники рельєфотворення. Розвиток туристичної індустрії на гірських територіях. Геологічний туризм. Вплив сейсмічної та вулканічної активності на розвиток туристичної індустрії.

Світовий океан. Роль морів та океанів у формуванні ринку туристичних послуг світу. Світовий океан та його складові. Фізико-хімічні властивості вод Світового океану. Рух води у Світовому океані. Органічний світ Світового океану. Особливості формування берегової лінії морів та океанів. Морське узбережжя як зона відпочинку. Острови нашої планети як особливі туристичні місця.

Водні ресурси суходолу як чинник розвитку туристичної індустрії. Географія річкової мережі світу. Озера. Класифікація озер. Бальнеоресурси світу.

Клімат Землі як основа розвитку туристичної індустрії. Погода і клімат місцевості та їх значення в туризмі. Основні чинники кліматотворення. Кліматичні пояси та області Земної кулі. Небезпечні метеорологічні явища і процеси та їх вплив на туризм.

Рослинний покрив та тваринний світ регіонів Земної кулі та їх вплив на розвиток туристичної індустрії. Широтна поясність та висотна зональність в розподілі живих організмів. Вплив рослинного покриву та тваринного світу на географію турподорожей. Національні парки світу як об'єкти екотуризму.

Соціально-економічні чинники розвитку туризму в світі. Історико-культурні пам'ятки як об'єкти рекреації та туризму в світі. Географія транспорту світу та туризм. Роль економічних чинників в туризмі.

Регіональні аспекти розвитку туризму в світі. Європейський туристичний регіон. Азіатсько-Тихоокеанський туристичний регіон. Близькосхідний туристичний регіон. Африканський туристичний регіон. Американський туристичний регіон.

2.3. Рекреаційні комплекси світу

Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів. Об'єкт, предмет, задачі дисципліни «Рекреаційні комплекси світу». Основні поняття дисципліни. Теоретичні основи формування та функціонування рекреаційних комплексів. Територіальна рекреаційна система, суть поняття та типологія.

Рекреаційно-ресурсний потенціал: поняття, склад та структура. Поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу. Рекреаційні ресурси – основа формування рекреаційно-ресурсного потенціалу. Класифікація і склад рекреаційних ресурсів. Природні рекреаційні ресурси. Історико-культурні рекреаційні ресурси. Інфраструктурні рекреаційні ресурси. Формування рекреаційної інфраструктури.

Теоретичні основи рекреаційного районування. Рекреаційне районування світу. Основні принципи й головні аспекти рекреаційного районування. Умови й фактори рекреаційного районоутворення. Визначення рекреаційного району. Таксономічні одиниці районування. Рекреаційне районування світу. Загальна характеристика обсягів і тенденцій світового рекреаційного процесу.

Рекреаційне комплекси світу. Європа – провідний рекреаційний регіон світу. Рекреаційні ресурси. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Розвиток рекреаційних комплексів Американського регіону. Рекреаційні ресурси. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Рекреаційні комплекси Африки. Рекреаційні ресурси. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Формування рекреаційних комплексів в Азії та на Близькому Сході. Рекреаційні ресурси. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

Рекреаційні комплекси Австралії й Океанії. Рекреаційні ресурси. Характер рекреаційної спеціалізації. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків. Крупні рекреаційні центри.

2.4. Туристичні ресурси України

Вступ. Сутність туристсько-рекреаційних ресурсів та їх класифікація. Об'єкт і предмет курсу «Туристичні ресурси України». Відомості про державу Україна (площа, населення, кордони). Короткий огляд формування території України. Визначення понять «туризм», «туристські ресурси». Сутність туристсько-рекреаційних ресурсів та значення для розвитку туризму в Україні. Значення туристських ресурсів. Види туристських ресурсів.

Природні туристичні ресурси України. Характеристика природних ресурсів, що мають вплив на розвиток туризму. Значення природних туристських ресурсів. Клімат як туристський ресурс. Характеристика водних ресурсів. Спелеологічні ресурси та їх характеристика. Особливості залучення спелеологічних ресурсів у туристичну діяльність. Лісові ресурси як об'єкт туризму.

Природно-антропогені туристичні ресурси України. Закон України «Про природно-заповідний фонд». Огляд заповідників України. Національні природні парки як об'єкти для туризму. Природні архітектурні об'єкти туризму. Міські об'єкти природно-заповідного фонду.

Суспільно-історичні туристичні ресурси України. Історичні пам'ятники України як пізнавальний туристський ресурс. Археологічні ресурси як об'єкти показу туристам. Пам'ятки культури та архітектури. Сакральні об'єкти. Музеї як історико-культурний туристичний ресурс. Фестивалі. Народні промисли України. Національні свята як відродження духовності народу. Видовищні та масові події як об'єкти туризму.

Туристсько-рекреаційне районування України. Туристичні ресурси Поліського регіону. Підходи до туристського районування України. Природні туристичні ресурси туристичного району. Характеристика фізико-географічного положення областей Полісся (Волинської, Рівненської, Житомирської, Чернігівської, півночі Київської). Огляд та особливості використання водних ресурсів. Соціально-культурні туристичні ресурси району. Огляд пізнавальних туристських ресурсів. Історико-архітектурні пам'ятки Луцька та Чернігова. Національний природний парк "Шацький" та його використання у туризмі. Основні туристичні центри туристичного району.

Туристичні ресурси Прикарпатського регіону. Характеристика фізико-географічного положення Західних областей України і Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Чернівецької областей. Природні туристично-рекреаційні ресурси Карпат... Особливості використання рельєфу у туризмі. Характеристика історико-культурних ресурсів. Народні промисли областей Західної України. Львів як об'єкт Всесвітнього культурного надбання (ЮНЕСКО). Об'єкти природно-заповідного фонду. Основні туристичні центри регіону.

Туристичні ресурси Подільського регіону. Характеристика фізико-географічного положення областей Поділля (Вінницької, Тернопільської, Хмельницької). Характеристика природних туристичних ресурсів Поділля. Характеристика спелеологічних ресурсів Поділля. Огляд пізнавальних туристських ресурсів. Національний історико-культурний заповідник "Кам'янець". Природно-заповідний фонд областей Поділля. Туристські центри, райони та зони Поділля.

Туристичні ресурси Криму та областей Чорноморсько-Азовського Узбережжя. Особливості фізико-географічного положення Криму та областей Чорноморсько-Азовського узбережжя (Одеської, Миколаївської, Херсонської областей). Характеристика природних туристських ресурсів Криму та областей, що розташовані на узбережжі Чорного та Азовського морів. Огляд об'єктів пізнавального туризму на території Криму та областей Чорноморсько-Азовського узбережжя. Об'єкти природно-заповідного фонду на території південних областей України та Криму. Туристські центри, райони та зони Криму.

Туристичні ресурси Центрально-Східної України. Характеристика фізико-географічного положення Київської, Черкаської, Кіровоградської, Полтавської, Сумської, Харківської, Дніпропетровської, Луганської, Донецької областей. Природні туристські ресурси та їх характеристика. Огляд історико-культурних туристських ресурсів. Архітектурні пам'ятки Києва. Дендрологічні парки "Олександрія" та "Софіївка" як об'єкти туристського показу. Туристські центри, райони та зони центрально-східної України.

3. СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок вступника за результатами відповіді на питання та виконання завдань екзаменаційного білета визначаються у загальному вигляді Університетом та конкретизовано кафедрою географії і туризму.

Відповідь на вступному екзамені оцінюється за 200-ною шкалою.

Вступник має право брати участь у конкурсі якщо набирає від 100 до 200 балів і втрачає його, якщо набирає менше ніж 100 балів.

В межах одного варіанту комп'ютер підбирає 40 тестових питань різних типів та рівнів (закритого типу з однією, чи кількома правильними відповідями; тести на відповідність; тести відкритого типу, що передбачають коротку відповідь).

4. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 395 с.
2. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Ін-т туризму, 1998. 130 с.
3. Бейдик О.О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географії туризму). К., 1993.
4. Блій Г. Географія: світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. Київ: Либідь, 2004. 740 с.
5. Вацеба В.Я. Туристичне країнознавство: конспект лекцій. Чернівці: Рута, 2003. 32 с.
6. Голіков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: Підручник. К. : Либідь, 1997. 320 с.
7. Економічна і соціальна географія світу: Навч. посібник / За ред. Кузика С.П. Львів: Світ, 2002. 672 с.
8. Іванунік В.О. Концепції оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів : навч. посібник Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. 84 с.
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 324 с.
10. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. К.: Київський університет, 2008. 335 с.
11. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. Навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
12. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручн. К.: Знання, 2008. 661 с.
13. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
14. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посіб. П.О. Масляк. К.: Знання, 2008. 343 с.
15. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ніка-Центр, 2005. 316 с.
16. Павловська Т.С., Яроменко О.В., Ільїна О.В. Організація рекреаційних послуг. Навчальний посібник. Луцьк: «Терен». 2017. 196 с.
17. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. 352 с.
18. Покоłodна М.М. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турресурси України)» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа») / М.М. Покоłodна, І.Л. Полчанінова. Х.: ХНАМГ, 2012. 174 с.

- 19.Рутинський М.Й. Географія туризму в Україні: навчально-методичний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: ЦНЛ, 2004. 160 с.
- 20.Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посібн. Ніжин: Вид. НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2004. 264 с.
- 21.Стафійчук В.І. Рекреалогія. Навч. посібник. К. : Альтерпрес, 2006. 264 с.
- 22.Туристичні ресурси України / Під. ред. О.І. Лугова. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1996. 352 с.
- 23.Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посібник. К.: Дніпро, 2000. 160 с.
- 24.Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії. Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 3-тє вид., доп. і перероб. К.: Атіка, 2009. 392 с.
- 25.Яроменко О.В. Географія світового господарства. Навч. посібник. Рівне, 2010. 132 с.